

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
DİYARBAKIR KÜLTÜR VARLIKLARINI
KORUMA BÖLGE KURULU
KARAR

Toplantı Tarihi ve No : 22.10.2015-135
Karar Tarihi ve No : 22.10.2015-3674
Dosya No : 47.03/121

Toplantı Yeri
DİYARBAKIR

Mardin İli, Nusaybin İlçesi, Üçköy Köyü'nde bulunan, tapunun 134 ada 4 nolu parselinde kayıtlı, mülkiyeti Maliye Hazinesi'ne ait Mor Efrem ve Mor Teodoros Kilisesi'nin tesciline ilişkin; Melek ŞAŞMAZ'ın 17.08.2015 tarihli başvurusu ile Diyarbakır Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nün 03.09.2015 tarih ve 2908 sayılı uzman raporu okundu. Ekleri ve konuya ilişkin bilgi, belgeler incelendi. Yapılan görüşmeler sonunda;

Mardin İli, Nusaybin İlçesi, Üçköy Köyü'nde bulunan, tapunun 134 ada 4 nolu parselinde kayıtlı, mülkiyeti Maliye Hazinesi'ne ait Mor Efrem ve Mor Teodoros Kilisesi, "Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlığı" özelliği gösterdiğinden, 2863 sayılı Kanunun Tespit ve Tescil ile ilgili 7. Maddesi uyarınca tesciline, koruma grubunun "1. grup yapı" olarak belirlenmesine;

-Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulunun 05.11.1999 gün ve 664 sayılı ilke kararı gereği, 134 ada 4 nolu parselde komşu olan veya aralarından yol geçse dahi bu parselde cephe veren parsellerin Mor Efrem ve Mor Teodoros Kilisesi'nin koruma alanı olarak kabul edilmesine karar verildi.

AVRUPA KONSEYİ	DOĞAL VE KÜLTÜREL VARLIKLARI KORUMA ENVANTERİ (D.K.V.K.E)		ENVANTER NO:
TÜRKİYE	KÜLTÜR VARLIKLARI VE MÜZELER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	ANIT	HARİTA NO:
İL: MARDİN	İLÇESİ: NUSAYBİN	MAHALLE/MEVKİ: Üçköy Köyü	KORUMA DERECESİ
SOKAK VE KAPI NO:	KAD. :PAFTA: ADA: 134	PARSEL: 4	ANITSAL 1 2 3 CEVRESSEL 1 2 3
ADI: MOR EFREM ve MOR TEODOROS KİLİSESİ	YAPTIRAN:	YAPAN:	MİMARİ ÇAĞI:
	YAPIM TARİHİ:	KİTABE:	VAKFIYE:
GENEL TANIM: Üçköy Köyü'nün kuzeyinde kalan kilise, özgün haliyle doğu-batı doğrultusunda apsise dikine uzanan, dikdörtgen planlı geniş ve yüksek tutulmuş tek neften oluşan naos ile bunun güneyinde bulunan narteksten oluşan bir plan şemasına sahiptir. Oldukça geniş bir avlu içerisinde yer alan kilisenin kuzeyinde ve batısında mezarlığı bulunmaktadır.			
KORUNMUŞLUK DURUMU: orta	TAŞIYICI YAPE: iyi	CEPHE DURUMU: orta	ÖRTÜ DURUMU: iyi
		İÇ YAPI DURUMU: orta	BEZEME DURUMU: -
			RUTUBET DURUMU: -
GÖZLEMLER:			
BUGÜNKÜ SAHİBİ:		BAKIMINDAN SORUMLU OLAN:	
YAPILAN ONARIMLAR: Özellikle 2009 yılında yapının neredeyse tamamında yapılan kapsamlı onarımlarla yapının büyük ölçüde yenilendiği ve özgün dokuyu bozan çok sayıda müdahale ve eklentilerin yapıldığı tespit edilmiştir.			
AYRINTILI TANITIM: Kilise, özgün haliyle doğu-batı yönde tek neften oluşan dikdörtgen planlı iken sonradan yapılan bilinçsiz onarım ve eklentilerle plan şemasında büyük değişiklikler yapılmıştır. Özellikle girişin bulunduğu güney cephede, özgün haliyle naos oluşturan neften daha alçak ve dar tutulduğu tahmin edilen nartekse bölümünün doğu ve batısına eklenen mekânlarla büyük ölçüde değiştirildiği tahmin edilmektedir. Geçmişte yapılan müdahalelerle büyük ölçüde değiştirilen ve avlu kotundan yüksekte tutulan nartekse on basamaklı bir merdivenle ulaşılmaktadır. Narteksin kuzey duvarına açılan bir kapıdan naosa girilmektedir. Diğer bir girişte batı duvarından direk naosa açılan, ancak sonradan açıldığı tahmin edilen bir kapıdan sağlanmaktadır. Bölgedeki Süryani Kiliselerinde sıkça görülen, geniş ve yüksek tutulmuş ve yan duvarları fazla derin tutulmamış sağır kemerlerle hareketlendirilmiş tek neften oluşan naos planına sahip olduğu anlaşılan kilisede, özellikle naos bölümünün yapılan onarımlarla büyük ölçüde değiştirildiği gözlemlenmiştir. Beşik tonozla örtülü naosun, kuzey ve güney yan duvarlarında ayaklar üzerine oturan sağır kemerlerin derinliğinin azaltıldığı, kemer ayakların yerine ikiz sütüncelere oturan beşer sıra yuvarlak formu sağır kemerlerin oluşturulduğu, bu kemerler üzerinde alçıdan süsleme kuşağı ve levhalara yer verildiği ve özgününde beşik tonoz olan üst örtünün değiştirildiği gözlemlenmiştir. Doğudaki apsise oldukça yüksek tutulmuş yuvarlak kemerli bir açıklıktan girilmektedir. Yuvarlak formu pencere açıklıklarının bulunduğu kilisenin batısındaki çan kulesi geçmiş yıllarda yapılan onarımlar sırasında eklenmiştir.		TEKNİK BİLGİLER: İSTİMA SİSTEMİ: KANALİZASYON: SU: ELEKTRİK:	
		ÖZGÜN KULLANIMI: KİLİSE	
		BUGÜNKÜ KULLANIMI: KİLİSE	
		ÖNERİLEN KULLANIMI: KİLİSE	
HAZIRLAYANLAR: Ahmet DEMİR Arkeolog			
Neslihan ALTUNKALEM Mimar		02.09.2015	
		KONTROL EDEN: Mehriban KARAASLAN Bölge Kurulu Müdürü	
YAYIN DİZİNİ :		EKLER :	
1-		RAPOR	X
2-		FOTOĞRAF	X
3-		RÖLÖVE PROJESİ	
4-		RESTORASYON PROJESİ	
		HARİTA	X
		KROKİ	
		KİTABE	
		VAKFIYE	
T.C. Diyarbakır Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 22.10.2015 Tarih ve 3674 Sayılı Karar Ekidir.		TESCİL : KARAR NO : KARAR TARİHİ :	
		REVİZYON:	